

Чрділелі Т. В.

МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ КАТЕГОРІЇ ОЦІНКИ В АНГЛОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Статтю присвячено дослідженню особливостей і ролі лексичних одиниць з оцінним компонентом для вираження експресії та емоції в англomовному політичному дискурсі. Категорія оцінки виділена як одна з відмінних рис політичного дискурсу, яка слугує вирішальним чинником у здійсненні комунікативно-прагматичної мети впливу.

Ключові слова: політичний дискурс, категорія оцінки, позитивна оцінка, негативна оцінка, емотивний компонент оцінки.

Чрділелі Т. В. Языковые средства выражения категории оценки в англоязычном политическом дискурсе. – Статья. *Статья посвящена исследованию особенностей и роли лексических единиц с оценочным компонентом для выражения экспрессии и эмоции в англоязычном политическом дискурсе. Категория оценки выделена в качестве одной из отличительных черт политического дискурса, которая служит решающим фактором в осуществлении коммуникативно-прагматической цели влияния.*

Ключевые слова: политический дискурс, категория оценки, позитивная оценка, негативная оценка, эмотивный компонент оценки.

Chrdileli T. V. Language markers of evaluation category in anglophone political discourse. – Article.

The article focuses on studying and analyzing the characteristics and role of lexical units with evaluative components as the most specific ones for expressing emotions in English political discourse. The research shows that evaluation lexemes are the most significant for performing the communicative-pragmatic purpose of the modern English political discourse as a means of manipulative influence.

Key words: political discourse, evaluation category, positive evaluation, negative evaluation, emotional component of evaluation.

На сучасному етапі розвитку суспільства зростає значення політичної комунікації, оскільки вона має великий вплив на свідомість громадян і формування їхніх політичних поглядів. Крім того, вирішення багатьох політичних проблем залежить від того, наскільки адекватно ці проблеми будуть інтерпретовані. Аналіз ролі мови в політиці перебуває в центрі уваги філософів, політологів, психологів, соціологів, лінгвістів, політичних і громадських діячів. Проведене дослідження, яке представлено у рамках цієї статті, виконано у руслі дискурсивних студій, що дозволяє дослідити як лінгвістичні, так і екстралінгвістичні параметри вираження категорії оцінки на тлі широкого соціокультурного контексту [8]. Як справедливо зауважує В.І. Чернявська, дискурсивний аналіз починається із проєкції на елементи змістовно-сислової та композиційно-мовної організації тексту психологічних, політичних, національно-культурних, прагматичних та інших факторів [17, с. 90]. Вона визначає дискурс як мовний корелят суспільної практики, людського пізнання і комунікації [17, с. 176].

Політичний дискурс – це явище, з яким ми стикаємося кожного дня. Боротьба за владу є основною темою та рушійним мотивом цієї сфери спілкування. Оскільки ця боротьба реалізується за допомогою мови, а мова є проміжною ланкою між зовнішнім світом та людиною, то існування лінгвістичних досліджень у межах політичної науки стає неминучим.

І тому актуальними є вивчення здатності політичного дискурсу здійснювати мовленнєвий вплив через арсенал мовних засобів, що супроводжуються різноманітними оцінними конотаціями, які формують у читача відповідне ідеоло-

гічне спрямування. **Актуальність** дослідження політичного дискурсу також продиктована специфікою об'єкта дослідження та зумовлюється орієнтованістю сучасної лінгвістики на вивчення функціональних аспектів мовних одиниць у певному соціальному контексті.

Мета статті полягає у розгляді особливостей і ролі лексичних одиниць з оцінним компонентом як найбільш специфічних мовних засобів для вираження експресії та емоції в політичному дискурсі.

Сучасний розвиток лінгвістики характеризується комплексним підходом до аналізу, застосуванням теоретичних та методологічних засад суміжних дисциплін, адже вчені все більше спеціалізуються на вивченні питань, які реалізуються на рівні поєднання наукових парадигм. Так, для останніх десятиліть характерним стало інтенсивне вивчення політичної мови, яке привертає увагу не лише політологів та лінгвістів, а й психологів, філософів та ін., які мають як суто теоретичні, так і практичні цілі. Багато дослідників, таких як М.В. Гаврилова, В.З. Дем'янков, О.Й. Шейгал, Т.А. ван Дейк, вважають, що політичне мислення, політична діяльність і мовна форма перебувають у тісному взаємозв'язку, тим самим підкреслюючи, що політичний дискурс є об'єктом міждисциплінарних досліджень [6].

Серед класичних робіт із дослідження указаної проблематики можна назвати праці Т.А. ван Дейка, Р. Барта, М. Фуко, Ю. Хабермаса, М.В. Ільїна, О.Й. Шейгал, О.М. Баранова, Г.Г. Почепцова. Проте й досі не існує єдиного визначення поняття «політичний дискурс».

Є.О. Опаріна вважає, що політичний дискурс – це комплекс мовленнєвих структур у певному

лінгвістичному контексті – контексті політичної діяльності, політичних поглядів і переконань разом із її негативними проявами (наприклад, ухилянням від політичної діяльності, відсутністю політичних переконань та ін.) [12, с. 21].

Згідно з думкою А.М. Баранова, політичний дискурс може бути визначений як сукупність усіх мовленнєвих актів у політичних дискусіях, а також правил публічної політики, які оформилися відповідно до наявних традицій і отримали перевірку досвідом [3, с. 76].

У лінгвістичній літературі існує широке і вузьке визначення політичного дискурсу. Що стосується широкого визначення, то політичний дискурс являє собою будь-які тексти, суб'єкт, адресат або зміст яких відноситься до сфери політики [18]; сума мовних структур у певному паралінгвістичному контексті – контексті політичної діяльності, політичних поглядів і переконань, включаючи негативні її прояви (відхилення від політичної діяльності, відсутність політичних переконань) [6]; сукупність дискурсивних практик, що ідентифікують учасників політичного дискурсу або формують конкретну тематику політичної комунікації [2; 3]. Як мовний матеріал можуть бути використані виступи політиків, політичних оглядачів і коментаторів, публікації в засобах масової інформації, матеріали спеціалізованих видань на різні теми, що стосуються аспектів політики.

Деякі дослідники, серед яких Р. Водак, А.Д. Стюарт, Д.Г. Вінтер, розглядають політичний дискурс як мову публічної сфери. У колективному дослідженні “Politically speaking: a worldwide examination of language used in the public sphere” висувається положення про те, що політична функція характерна практично для всіх публічних висловлень [20, с. 78–81]. Таким чином, політичний дискурс – це актуальне використання мови в соціально-політичній сфері спілкування і, ширше, спілкування у публічній сфері. Приналежність тексту до політичних визначається як його тематикою, так і місцем у системі політичної комунікації. Широке розуміння політичної мови бере до уваги владу засобів масової інформації, яка постійно зростає, розвиток нових комунікаційних технологій, розширення процесів глобалізації і процес комерціалізації політичної комунікації.

Вузького визначення політичного дискурсу дотримується, зокрема, голландський лінгвіст Т.А. ван Дейк (T. van Dijk). Він вважає, що політичний дискурс – це клас жанрів, обмежений соціальною сферою, зокрема політикою. Урядові обговорення, парламентські дебати, партійні програми, промови політиків – це ті жанри, що належать до сфери політики. Політичний дискурс – це дискурс політиків. Обмежуючи такий дискурс професійними рамками, діяльністю політиків, учений відзначає, що політичний дискурс водно-

час є формою інституційного дискурсу. Це означає, що дискурсом політиків вважається дискурс, що виникає в такому інституціональному середовищі, як засідання уряду, сесія парламенту, з'їзд політичної партії. Промова повинна звучати від особи у її професійній ролі політика і в інституціональному середовищі. Таким чином, дискурс є політичним, коли він супроводжує політичний акт у політичному середовищі [19].

В усіх видах політичного дискурсу завжди існує боротьба ідей, які захищають сторони, що змагаються, при цьому боротьба і перемога є головною метою (ціль). Це приводить до висновку, що у політичній комунікації мова (промова) є засобом боротьби.

Таким чином, можна узагальнити, що поширені тлумачення суті політичного дискурсу базуються на теоретичних засадах ключового поняття «дискурс», зокрема:

– політичний дискурс – це комплекс мовленнєвих структур у певному лінгвістичному контексті – контексті політичної діяльності, політичних поглядів і переконань [12, с. 20];

– політичний дискурс – це будь-які мовленнєві утворення, суб'єкт, адресат або зміст яких співвідноситься зі сферою політики [18, с. 23];

– політичний дискурс – це також сукупність дискурсивних практик, що ідентифікують учасників політичної комунікації або формують її конкретну тематику [3, с. 246]. Під дискурсивними практиками з лінгвістичної позиції, слідом за М.М. Мухарямовим та Л.М. Мухарямовою, розуміємо явища, що визначаються стійкими наборами мовних засобів, властивих певному політичному суб'єктові або ж характерних для актуалізації заданої теми політичної комунікації. У світлі такого тлумачення піддаються розгляду як дискурсивні практики висловлювання політичного лідера (наприклад, «дискурс Рейгана», «дискурс Горбачова»), тематичний блок («дискурс безпеки», «дискурс свободи і справедливості»), а також політична мова, властива суспільству з тим чи іншим політичним устроєм [11, с. 51];

– політичний дискурс може бути визначений як сукупність усіх мовленнєвих актів у політичних дискусіях, а також правил публічної політики, які оформилися відповідно до наявних традицій і отримали перевірку досвідом [2, с. 6].

Актуальним є визначення, сформульоване науковцями Львівської лінгвістичної школи, які під політичним дискурсом розуміють зв'язний (усний чи письмовий) текст, виражений за допомогою вербальних та невербальних засобів вираження, зумовлених ситуацією політичного спілкування у сукупності із прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими факторами [9, с. 158–160].

Отже, політичний дискурс розуміється нами як мовленнєве утворення (усне або письмове),

що стосується сфери політики, реалізується за допомогою вербальних та невербальних засобів, актуалізується у певному ситуативному контексті і спрямоване на здійснення конкретної прагматичної семантики, а саме – боротьби за владу.

У рамках цього підходу політичний дискурс визначається як спосіб комунікації, заснований на вербальному та невербальному обміні ідеями, позиціями, поглядами учасників політичного життя відповідно до їх переконань, певних правил та норм для прийняття політичних рішень. Політичний дискурс є складним комунікативним явищем, метою якого є боротьба за владу способом формування суспільної думки, що включає текст як вербалізований результат мовлення, ситуативний і соціокультурний контекст, а також спеціальні мовні засоби, які відповідають цілям і завданням дискурсу.

У вузькому сенсі (Р. Водак) політичний дискурс обмежений лише тими жанрами, які належать сфері політики, тобто урядовими обговореннями, парламентськими дебатами, партійними програмами, промовами політиків та ін. [4]. Широке розуміння передбачає характеристику політичного дискурсу як актуального використання мови у соціально-політичній сфері спілкування, а також сукупність дискурсивних практик, що ідентифікують учасників політичного дискурсу як таких, що формують конкретну тематику політичної комунікації (О.Й. Шейгал, А.Н. Баранов та ін.).

Оскільки однією з головних функцій політичного дискурсу є маніпулятивна, у лінгвопрагматичних дослідженнях цього явища особливого значення набуває аналіз використання специфічної лексики, яка використовується для досягнення політичних завдань. Істотну роль у вияві функції впливу відіграють емоційно-експресивні мовні засоби, які широко використовуються в сучасному англомовному політичному дискурсі. До найбільш значущих ми віднесли лексичні одиниці на позначення оцінки.

Як уже зазначалось, головними особливостями політичного дискурсу є його емотивність, пов'язана з вираженням почуттів, емоцій, оцінок, і експресивність, що слугує цілеспрямованому впливові на адресата.

Емотивність, експресивність та оцінний характер висловлювання, загалом – емотивний вплив, мають величезне значення для масової аудиторії, тому активно використовуються політиками для досягнення поставлених цілей: завоювання авторитету, уваги, довіри і симпатії своїх виборців [15, с. 16].

Однією із провідних характеристик політичного дискурсу є категорія оцінки. Оцінка вважається однією з найважливіших сторін інтелектуальної діяльності людини, яка розглядається як фактор, що формує ціннісну картину світу. Структура оцінки включає такі експліцитні й імпліцитні еле-

менти, як суб'єкт, об'єкт і підстави оцінки, оцінний стереотип і шкалу оцінки [5, с. 13]. Оцінка співвідноситься з категоріями емоційності, експресивності та впливу, тому є актуальною для дослідження політичного дискурсу.

Оцінку можна вважати універсальною лінгвістичною категорією, оскільки в ній проявляються загальні закони людського мислення. Однак в основу оцінки можуть бути покладені найрізноманітніші критерії, і це пояснює складнощі, що виникають під час опису засобів вираження оцінки.

Існує безліч трактувань поняття «оцінка». Так, у Словнику лінгвістичних термінів зафіксовано таке визначення: ОЦІНКА англ. Evaluation: судження мовця, його ставлення – схвалення або несхвалення, бажання, заохочення і т. і. – як одна з основних частин стилістичної конотації [1, с. 305]. При цьому автор словника вказує на існування якісної, стилістичної, суб'єктивної, експресивно-модальної, експресивно-емоційної оцінки і дає посилання на визначення категорії суб'єктивної оцінки в тому самому словнику: семантико-синтаксична категорія, що виражається відповідним синтаксичним вживанням різних частин мови (іменника, якісного прикметника та прислівника) і виражає відношення мовця до предмета мовлення [1, с. 193].

Прагматичний підхід передбачає трактування смислової специфіки оцінки через комунікативні цілі відповідних мовних актів. Так, О.М. Вольф, Т.В. Маркелова й інші вчені трактують категорію оцінки як функціонально-семантичну і вивчають систему різнорівневих засобів мови, що виконують оцінну функцію [5; 10]. У рамках прагматичного підходу до дослідження оцінки до уваги приймаються такі фактори, як, наприклад, мета автора тексту і прогнозування можливого ефекту від використання тих чи інших оцінних одиниць.

Деякі дослідники виділяють раціональну (інтелектуально логічну) і емоційну оцінки залежно від наявності або відсутності емотивного компонента. Однак, за справедливим зауваженням О.М. Вольф, у мові не може бути чисто емоційної оцінки, оскільки вона завжди припускає раціональний аспект. Тим не менше, лінгвіст визнає, що емоційне і раціональне в оцінці припускають дві різні сторони відношення суб'єкта до об'єкта, де одна – його почуття, а друга – думки [5, с. 42].

Основна мета раціональної оцінки полягає у вказівці на те, що об'єкт відповідає уявленням суб'єкта про еталон, норму. Суть емоційної оцінки – процес переживання суб'єктом мовлення свого ставлення до об'єкта мовлення, його емоційного враження від об'єкта. Емоційна оцінка насамперед пов'язана із суб'єктивно-особистісним сприйняттям об'єкта суб'єктом.

Категорія оцінки з позиції лінгвістики розглядається у вузькому і широкому значенні У пер-

шому випадку мається на увазі розпізнавання за ознакою «добре/погано», у другому – різниця за іншими ознаками («великий/маленький», «вузький/широкий» і т. і.). У роботі ми прийняли широке розуміння оцінки, за якого враховується не тільки її аксіологічна природа, але і раціональний та емоційний фактори, що впливають на її вибір суб'єктом в оцінюванні того чи іншого об'єкта.

Зони позитивної та негативної оцінок розташовані по різні боки від певної вихідної точки на оцінній шкалі. У межах позитивної зони переважають емоційно-суб'єктивні оцінки, а негативні оцінки найчастіше є оцінками «від об'єкта», тому в них зазвичай містяться вказівки на властивості оцінюваного об'єкта [5, с. 20].

Як екстралінгвістична категорія, поняття «оцінка» виражається в семантичній структурі слова у вигляді оцінного компонента. Оцінне значення – це інформація, яка містить відомості про ціннісне відношення суб'єкта мовлення до певних властивостей позначуваного, які виділяються стосовно того чи іншого аспекту розгляду деякого об'єкта (14, с. 26–52).

Залежно від різних основ відношення суб'єкта до об'єкта оцінки й оцінних кваліфікацій С.С. Хідекель і Г.Г. Кошель пропонують розглядати три типи оцінки і, відповідно, три типи оцінних компонентів:

1) інтелектуально-логічний компонент, заснований на логічних судженнях про об'єктивно притаманні референту властивості;

2) емоційний компонент, заснований на емоціях, пов'язаних із властивостями, які приписуються референту, але не є об'єктивно притаманними йому;

3) емоційно-інтелектуальний компонент, заснований на органічній єдності емоцій і раціонально-оцінних суджень [16, с. 13].

Незалежно від типу спілкування (буденне чи інституційне), вважає В.І. Карасик, ціннісні орієнтири можна простежити в будь-якому типі дискурсу. Однак особистісна специфіка оцінки знаходить більш яскраве вираження в певних сферах спілкування. Так, згідно з думкою В.І. Карасика політичний дискурс вельми насичений ціннісними знаками, а політична лексика виявляє значну оцінну лабільність залежно від уподобань і позицій тих, хто використовує відповідні слова (він надає як приклад слово «патріот», яке стало набувати у певній моделі суспільства негативного змісту – «націоналіст») [7, с. 33].

Оцінка як ціннісний аспект значення може бути виражена експліцитно чи імпліцитно різними засобами у політичному дискурсі та бути сигналом оцінної інформації. Оцінна інформація здатна забезпечувати прагматичний ефект повідомлення та впливу. Згідно з нормами дискурсивних практик, які допускають як імплікацію, так і експлікацію

значення, оцінний концепт може отримати чисто оцінне, оцінно-дескриптивне або чисто дескриптивне, зовнішньо неоцінне вираження, проте він завжди залишається усталеним, обов'язковим компонентом когнітивної моделі тексту, зумовленої необхідністю формування оцінної позиції аудиторії.

Наприклад, у своїй заяві щодо терактів у Парижі Барак Обама наголошує на цінностях, які є важливими для людини:

Good evening, everybody. I just want to make a few brief comments about the attacks across Paris tonight. Once again, we've seen an outrageous attempt to terrorize innocent civilians. This is an attack not just on Paris, it's an attack not just on the people of France, but this is an attack on all of humanity and the universal values that we share.

Paris itself represents the timeless values of human progress. Those who think that they can terrorize the people of France or the values that they stand for are wrong. The American people draw strength from the French people's commitment to life, liberty, the pursuit of happiness. We are reminded in this time of tragedy that the bonds of liberté and égalité and fraternité are not only values that the French people care so deeply about, but they are values that we share. And those values are going to endure far beyond any act of terrorism or the hateful vision of those who perpetrated the crimes this evening.

Експліцитна номінація концепту лексичною одиницею *values*, яка повторюється шість разів, слугує підвищенню емоційної напруги виступу. Крім того, емоційність посилюється і за рахунок використання лексем, які також містять сему позитивної оцінки: *life, liberty, the pursuit of happiness, liberté, égalité, fraternité*. До їх складу входить емоційно-інтелектуальний компонент, який заснований на органічній єдності емоцій і раціонально-оцінних суджень.

У заяві Прем'єр-міністра Великої Британії Девіда Камерона, зробленій після терактів у Парижі, також спостерігаємо використання іменників, які репрезентують загальні цінності:

And they were killed and injured by brutal, callous murderers who want to destroy everything our two countries stand for. Peace. Tolerance. Liberty.

У політичному дискурсі оцінна репрезентація залежить від екстралінгвістичних факторів політичного контексту – особливостей сфери спілкування, комунікативної мети і фактора адресата.

Різновидом апеляції до цінностей, що є однією з основних характеристик текстів політичних промов, є апеляція до загальноприйнятих догм, зокрема апеляція до авторитету через використання цитат відомих та гідних поваги політиків, письменників чи цитат із Біблії. Цитати як прецедентні феномени пов'язані як із характером змісту промови, так і з рівнем аудиторії, на яку

ця промова розрахована. Цитування несе одночасно інформацію й оцінне функціональне навантаження:

We remain a young nation, but in the words of Scripture, the time has come to set aside childish things. The time has come to reaffirm our enduring spirit; to choose our better history; to carry forward that precious gift, that noble idea, passed on from generation to generation: the God-given promise that all are equal, all are free, and all deserve a chance to pursue their full measure of happiness (Інаугураційна промова Барака Обами).

The rulers of outlaw regimes can know that we still believe as Abraham Lincoln did: "Those who deny freedom to others deserve it not for themselves; and, under the rule of a just God, cannot long retain it" (Друга інаугураційна промова Джорджа Буша).

Згідно з концепцією О.М. Вольф, оцінка може бути обмежена елементами меншими, ніж слово, але може характеризувати і групу слів, і ціле висловлювання [5, с. 6].

На думку дослідників, прикметники є одним з основних шарів лексики, призначених для вираження оцінки [5, с. 6]. Відзначається також той факт, що в морфологічному відношенні прикметники найбільш схильні до набуття значення оцінки, що пов'язано з їх категоріальною сутністю (атрибутивна) [13, с. 34]. Про важливу роль прикметників для висловлення оцінки свідчить і те, що в рамках політичного дискурсу до основної функції прикметника (вираз ознаки) нерідко приєднується функція оцінки якості, яка виражається прикметником.

О.М. Вольф вважає, що зв'язок дескриптивного та оцінного (емотивного) змісту в значеннях слів найбільш очевидно проявляється в системі прикметників, для яких основною є семантика ознаки. Серед прикметників дослідник пропонує виділяти дескриптивні слова і власне оцінні. Дескриптивні слова не містять ніякої оцінки (наприклад, *португальська, мідний, ранковий*) і включають у себе більшість відносних прикметників. Власне оцінні слова позначають тільки оцінку зі знаком «+» («добре») або «-» («погано») з тією чи іншою мірою інтенсифікації та/або афективності: наприклад, *хороший, відмінний, чудовий, приголомшливий, поганий, паскудний, кепський, жахливий* та ін. [5, с. 29]. Водночас робиться зауваження, що для відносних прикметників характерний процес придбання якісних ознак. Цей процес можна представити як зрушення за шкалою співвідношення об'єктивного і суб'єктивного, дескриптивного та оцінного [5, с. 29]. Наприклад, проаналізуємо використання найвищого ступеня прикметника *large* у такій фразі з виступу Барака Обами на саміті у Парижі:

I've come here personally, as the leader of the world's largest economy and the second-largest

emitter, to say that the United States of America not only recognize our role in creating this problem, we embrace our responsibility to do something about it.

Як бачимо, лексема *largest* повторюється двічі: перший раз для висловлення позитивної оцінки своєї країни – *the world's largest economy*, а другий раз для її критики як забруднювача повітря – *the second-largest emitter*. Таке протиставлення, на наш погляд, сприяє підвищенню емоційності виступу.

Експресивність оцінних значень виявляється у їх інтенсифікації, тобто підвищенні міри оцінного змісту, наприклад, ступені порівняння прикметників є досить дієвим методом висловлення емоцій як позитивних, так і негативних. Висловлюючи співчуття жертвам терактів у Парижі, Барак Обама використовує прикметник *deep* у найвищому ступені:

We have been in contact with French officials to communicate our deepest condolences to the families of those who have been killed, to offer our prayers and thoughts to those who have been wounded.

Позитивна емоційна конотація спостерігається і в оцінці президентом діяльності віце-президента:

I want to thank my friend and partner of the last four years, America's happy warrior, the best vice-president anybody could ever hope for, Joe Biden.

та своєї діяльності на посаді президента:

As President and Commander in Chief, my highest priority is the security of the American people.

Прикметники з позитивною конотацією часто використовуються Бараком Обамою, коли він говорить про Америку:

We believe in a generous America, in a compassionate America, in a tolerant America.

What makes America exceptional are the bonds that hold together the most diverse nation on Earth.

And together, with your help and God's grace, we will continue our journey forward and remind the world just why it is that we live in the greatest nation on earth.

Така сама позитивна емоційна конотація є характерною для оцінки дій американського народу та спецслужб у час боротьби з тероризмом:

So anyone trying to harm Americans need to know – they need to know that we're strong and that we're resilient, that we will not be terrorized.

So I want to once again thank all of you at NCTC and every one of your home agencies across our entire government for your extraordinary service. I want every American to know – as you go about the holidays, as you travel and gather with family, and the kids open their presents, and as you ring in the New Year – that you've got dedicated patriots working around the clock all across the country to protect us all. Oftentimes they're doing so by sacrificing their own holidays and their own time with families. But

they care about this deeply. And they're the best in the world. And for that, we're very grateful.

Необхідно зазначити, що лексема *extraordinary* входить до складу багатьох словосполучень у промовах Барака Обами, демонструючи емотивність висловлення:

They served there with extraordinary skill and valor, and it's worth remembering especially the more than 2,200 American patriots who made the ultimate sacrifice in Afghanistan.

Since 9/11, we've taken extraordinary measures to strengthen our homeland security.

And whenever these kinds of attacks happened, we've always been able to count on the French people to stand with us. They have been an extraordinary counterterrorism partner, and we intend to be there with them in that same fashion.

Необхідно відзначити, що трагедія у Парижі є актуальною у політичному дискурсі. У коментуванні подій можливо чітко побачити зони позитивної та негативної оцінок. Те, що скоїли терористи, позначається прикметниками з емоційно-інтелектуальним компонентом негативної оцінки:

Once again, we've seen an outrageous attempt to terrorize innocent civilians.

Of course, much of our attention has focused on the heinous attacks that took place in Paris.

The terrible events in Paris were a terrible and sickening setback.

What happened in Paris is truly horrific.

And they were killed by brutal, callous murderers who want to destroy everything our two countries stand for.

Прикметники з такою самою негативною конотацією використовуються у характеристиці діяльності терористичних організацій:

Muslims around the world – including millions of patriotic Muslim Americans who reject their hateful ideology.

And we are cooperating with Muslim-majority countries – and with our Muslim communities here at home – to counter the vicious ideology that ISIL promotes online.

Of course, when terrorists pull off a despicable act like what happened in San Bernardino it tears at our hearts.

Tragically, Paris is not alone. We've seen outrageous attacks by ISIL in Beirut, last month in Ankara, routinely in Iraq.

Our goal, as I've said many times, is to degrade and ultimately destroy this barbaric terrorist organization.

This barbaric terrorist group – ISIL, or Daesh – and its murderous ideology pose a serious threat to all of us. It cannot be tolerated.

We will redouble our efforts to wipe out this poisonous extremist ideology.

І навпаки – співчуття і підтримка французького народу позначаються словосполученнями з емоційно-інтелектуальним компонентом позитивної оцінки:

These were innocent victims, enjoying a Friday night out with friends and family, no doubt at the end of a hard week.

We have been in contact with French officials to communicate our deepest condolences to the families of those who have been killed, to offer our prayers and thoughts to those who have been wounded.

This is a heartbreaking situation. And obviously those of us here in the United States know what it's like.

Отже, з огляду на вищенаведені приклади, можна дійти висновку, що текстам політичного дискурсу загалом властиве звертання як до *emotio*, так і до *ratio* адресата. Оцінка у політичному тексті насамперед слугує ефективним засобом вираження особистої позиції автора, але водночас вона приваблює й утримує увагу, насичує текст виразними образами, впливає на асоціативне мислення, перетворюючись на один з інструментів впливу.

Дослідження оцінки у політичному дискурсі показало, що оцінне значення є основним компонентом змісту та слугує вирішальним чинником у здійсненні комунікативно-прагматичної мети впливу; політичний дискурс, зокрема, сприяє розширенню фонду аксіологічних засобів: нейтральні в оцінному відношенні одиниці здатні набувати оцінного змісту в політичному контексті.

Оцінка в політичному дискурсі демонструє здатність до реалізації за допомогою різномовних та мовленнєвих засобів: словотвірних (експресивні префікси та ступені порівняння прикметників), лексико-граматичних (прикметники, іменники), прагматичних (прецедентні вислови й імена). Найпродуктивнішими лексико-граматичними класами слів, що беруть участь у вираженні оцінки в текстах політичного дискурсу, є прикметники.

Окрім лексичних засобів, категорію оцінки можна висловити за допомогою стилістичних та синтаксичних засобів, що є перспективою подальших розвідок.

Література

1. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов / О.С. Ахманова. – М. : Советская энциклопедия, 1969. – 608 с.
2. Баранов А.Н. Парламентские дебаты: традиции и новации / А.Н. Баранов, Е.Г. Казакевич. – М. : Знание, 1991. – 64 с.
3. Баранов А.Н. Лингвистическая теория аргументации (когнитивный подход) / А.Н. Баранов. – М. : Эдиториал, 2001. – 346 с.
4. Водак Р. Критический анализ дискурса: политическая риторика / Р. Водак // Языковая личность: институциональный и персональный дискурс : сборник научных трудов. – Волгоград : Перемена, 2000. – С. 57–65.

5. Вольф Е.М. Функциональная семантика оценки / Е.М. Вольф. – М. : Наука, 1985. – 228 с.
6. Гаврилова М.В. Лингвистический анализ политического дискурса / М.В. Гаврилова [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://politanalysis.narod.ru/gavrilova3.html>.
7. Карасик В.И. Языковой круг: личность, концепт, дискурс / В.И. Карасик. – Волгоград : Перемена, 2004. – 390 с.
8. Когниция, коммуникация, дискурс : Междунар. сборник научных трудов / под общ. ред. И.С. Шевченко, В.И. Карасика. – Вып. 3. – Х. : ХНУ, 2010 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://sites.google.com/site/cognitiondiscourse>.
9. Кривий А. Дискурсивний аналіз і сучасне мовознавство / А. Кривий // Дискурс іноземномовної комунікації : [колективна монографія]. – Л. : Вид-во ЛНУ ім. Івана Франка, 2001. – С. 158–162.
10. Маркелова Т.В. Семантика и прагматика средств выражения оценки в русском языке / Т.В. Маркелова // Филологические науки. – 1995. – № 3. – С. 67–79.
11. Мухарямов Н.М. Политическая лингвистика как научная дисциплина / Н.М. Мухарямов, Л.М. Мухарямова // Политическая наука. Политический дискурс: История и современные исследования : сборник научных трудов / отв. ред. и сост. В.И. Герасимов, М.В. Ильин. – М. : РАННИОН, 2002. – С. 32–34.
12. Опарина Е.О. Метафора в политическом дискурсе / Е.О. Опарина // Политическая наука. Политический дискурс: История и современные исследования : сборник научных трудов / отв. ред. и сост. В.И. Герасимов, М.В. Ильин. – М. : РАННИОН, 2002. – С. 20–25.
13. Солганик Г.Я. Лексика газеты (функциональный аспект) : [учеб. пособ. для студ. вузов] / Г.Я. Солганик. – М. : Высшая школа, 1981. – 112 с.
14. Телия В.Н. Метафора как модель смыслопроизводства и ее экспрессивно-оценочная функция / В.Н. Телия // Метафора в языке и тексте. – М. : Наука, 1988. – С. 26–52.
15. Фалилеев А.Е. Политический текст как феномен культуры (лингвокультурологический анализ) : автореф. дисс. ... канд. культурологии / А.Е. Фалилеев. – Саранск, 2009. – 20 с.
16. Хидекель С.С. Природа и характер языковых оценок / С.С. Хидекель, Г.Г. Кошель // Лексические и грамматические компоненты в семантике языкового знака. – Воронеж, 1983. – С. 11–16.
17. Чернявская В.И. Коммуникация в науке: нормативное и девиантное. Лингвистический и социокультурный анализ / В.И. Чернявская. – М. : Либроком, 2011. – 240 с.
18. Шейгал Е.И. Семиотика политического дискурса : [монография] / Е.И. Шейгал. – М. ; Волгоград : Перемена, 2000. – 367 с.
19. Dijk T.A. van. What is political discourse analysis? / T.A. van Dijk [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.discourses.org/OldArticles/What%20is%20Political%20Discourse%20Analysis.pdf>.
20. Politically speaking: a worldwide examination of language used in the public sphere / Ed. by O. Feldman, C. de Landtsheer. – N.Y., 1998. – 212 p.